

## 7.8 Volitelné vzdělávací aktivity

### 7.8.1 Seminář z českého jazyka a literatury

| 1. ročník | 2. ročník | 3. ročník | 4. ročník |
|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 0         | 0         | 2         | 2         |

#### Charakteristika předmětu

##### A. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět je součástí vzdělávací oblasti Volitelné vzdělávací aktivity v RVP G.

Cílem předmětu je uspokojovat zájem žáků o hlubší poznání českého jazyka a literatury, prohlubovat znalosti získané v hodinách Českého jazyka a literatury, vést žáky k systematickému studiu odborných textů. Seminář je určen především těm žákům, kteří mají zájem o český jazyk, literaturu a kulturu obecně, chtějí v tomto oboru získat hlubší teoretické znalosti a zvýšit jazykovou kulturu svých projevů. Tematické plány jednotlivých vyučujících tohoto předmětu jsou každoročně přizpůsobovány zájmům a požadavkům žáků v jednotlivých skupinách.

Předmět vybírá z těchto tematických okruhů:

- analýza struktury literárního díla;
- vztah literatury k ostatním druhům umění;
- základní výrazové formy umělecké literatury;
- literární žánry a jejich charakteristické znaky;
- současný kulturní život;
- jazyková norma a kodifikace;
- připravené nebo nepřipravené ústní projevy žáků na aktuální témata;
- domácí nebo školní písemné projevy žáků.

##### Organizace výuky:

Výuka vyučovacího předmětu Seminář z českého jazyka a literatury probíhá ve třídách a v odborné učebně. Učivo je rozděleno do dvou ročníků, a to předmaturitního a maturitního. Nejčastější formou je vyučovací hodina, výjimečně je zastoupena např. beseda, knihovnická lekce. V semináři se vedle práce s textem výrazně uplatňují aktivizační metody, jako např. řízený dialog, diskuse, problémové vyučování, didaktická hra, kritické čtení. Dle možností je využívána také audiovizuální technika.

##### B. Výchovné a vzdělávací strategie

###### Kompetence k učení

Učitel:

- klade důraz na práci s textem. Rozvíjí schopnost čtení s porozuměním textu, která je nutným předpokladem pro další práci s informacemi;
- prací s učebnicemi, vhodně zvolenou odbornou literaturou, výukovými programy a internetem vede žáky k efektivnímu získávání poznatků a jejich analýze;
- vede žáky ke kritickému přístupu ke zdrojům informací;
- vede žáky k tomu, aby vědomosti i dovednosti získané v hodinách doplňovali a prohlubovali zpracováváním referátů a seminárních prací, učí žáky vhodně prezentovat výsledky jejich práce.

### **Kompetence k řešení problémů**

Učitel:

- motivuje žáky problémovými úlohami z praktického života, využívá poznatků z vlastní četby žáků;
- vede žáky ke kritické interpretaci získaných informací a jejich ověřování;
- vhodně využívá práci s chybou, na jejímž základě učí žáky hledat jiné postupy a poučení;
- zadává úlohy, které vedou k rozvoji analytického, kritického i tvořivého myšlení s použitím představivosti a intuice.

### **Kompetence komunikativní**

Učitel:

- vede žáky k uplatňování poznatků o procesu komunikace v praxi, na příkladech demonstruje pravidla úspěšné komunikace, analyzuje jednotlivé složky komunikačního procesu;
- motivuje studenty poukázáním na možnosti praktického využití komunikativních dovedností v dalším studiu i v osobním, profesním a občanském životě;
- v diskusi učí žáky věcně argumentovat, obhajovat vlastní názor, používat přesná vyjádření, ale také vyslechnout názory druhých a adekvátně na ně reagovat;
- důsledně dbá na jasné, srozumitelné a gramaticky správné vyjadřování ve všech psaných i mluvených projevech.

### **Kompetence sociální a personální**

Učitel:

- podporuje u žáků schopnost spolupracovat, vede je k vzájemné toleranci, empatii a zodpovědnosti za jejich práci i práci ostatních, k hodnocení vlastní práce i přijímání kritiky;
- společně s žáky formuluje pravidla chování při jednotlivých formách výuky i mimo ni a důsledně dbá na jejich dodržování;
- učí žáky reálně posoudit jejich schopnosti a odhadnout důsledky jejich chování a jednání;
- učí žáky stanovovat si cíle a priority s ohledem na jejich osobní schopnosti, zájmovou orientaci i životní podmínky.

### **Kompetence občanské**

Učitel:

- na příkladech (z dějin, umělecké literatury aj.) vysvětluje nutnost jednat nejen v zájmu vlastním, ale i v zájmu širšího společenství;
- analýzou chování postav z uměleckých textů potlačuje u žáků lhostejný přístup k životu v okolí, příp. dění ve společnosti;
- soustavnou kontrolou vede žáky k zodpovědnému a tvořivému plnění jejich povinností.

### **Kompetence k podnikavosti**

Učitel:

- rozvíjí komunikativní dovednosti žáků, které jsou podmínkou pro praktické uplatnění;
- informuje žáky o možnostech dalšího studia českého jazyka a literatury na vysokých školách a o profesích založených na uplatnění poznatků a dovedností z tohoto vyučovacího předmětu;
- poukazuje na reálné situace v osobním i profesním životě, v nichž žáci využijí poznatky a dovednosti získané při výuce předmětu Seminář z českého jazyka a literatury.

## Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací, k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, zejména při tvorbě vlastních komunikátů v digitálním prostředí;
- vede žáky k praktickému využívání nových technologií a aplikací podle jejich aktuální vzdělávací a komunikační potřeby;
- vede žáky ke zvládnutí základních pravidel mezilidské komunikace v digitálním prostředí.

## 3. ročník

2 hodiny týdně

### Čtenářské dílny

#### Očekávané výstupy

**Žák:**

- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

#### Učivo

Čtení a interpretace textů (výběr ukázek dle zájmu žáků či pedagoga)  
Porozumění textu  
Práce s textem

### Tvůrčí psaní

#### Očekávané výstupy

**Žák:**

- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možnosti grafického členění textu
- odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně je využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací
- ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka
- rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
- rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým

#### Učivo

Rozvoj dovedností potřebných k tvorbě textů  
Vlastní tvorba (žánry dle výběru žáků či pedagoga)  
Autorské čtení

## Kultura mluveného projevu

### Očekávané výstupy

#### Žák:

- při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky
- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit
- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbální prostředky řeči

### Učivo

Analýza ukázek mluveného projevu  
Příprava mluveného projevu žáků  
Rétorická cvičení  
Recitace

## Komunikační hry

### Očekávané výstupy

#### Žák:

- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit
- odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně je využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací
- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbální prostředky řeči

### Učivo

Hry na rozvoj komunikace

## Jazykové okénko

### Očekávané výstupy

#### Žák:

- tvořivě využívá informace z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možnosti grafického členění textu
- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu

### Učivo

Slovní zásoba  
Proč se říká...  
Pravopis  
Češtinářské perličky

## 4. ročník

2 hodiny týdně

### Analýza uměleckých a neuměleckých textů

#### Očekávané výstupy

##### Žák:

- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech

#### Učivo

Čtení a interpretace textů (výběr ukázek dle zájmu žáků či pedagoga)  
Porozumění textu  
Práce s textem  
Čtenářské dílny

### Frazeologie

#### Očekávané výstupy

##### Žák:

- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

#### Učivo

Frazémy

### Práce s odbornou literaturou

#### Očekávané výstupy

##### Žák:

- efektivně a samostatně využívá různé informační zdroje (slovníky, encyklopedie, internet)
- používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu

#### Učivo

Výklad na odborné téma  
Časopisy, slovníky, internetové zdroje

### Mediální výchova

#### Očekávané výstupy

##### Žák:

- efektivně a samostatně využívá různé informační zdroje
- posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou
- rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit

#### Učivo

Média a mediální produkce  
Analýza mediálních produktů  
Lidé v médiích a jejich práce

## Komunikační hry

### Očekávané výstupy

#### Žák:

- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit
- odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně je využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací
- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbální prostředky řeči

### Učivo

Hry na rozvoj komunikace

## Jazykové okénko

### Očekávané výstupy

#### Žák:

- tvořivě využívá informace z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možnosti grafického členění textu
- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu

### Učivo

Slovní zásoba  
Pravopis  
Češtinářské perličky